

Oulujoen vesistöalueen vesistövisio 2035

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Oulujoen vesistöalueen
vesistövisio 2035

Oulujoen vesistöalueen
vesistövisio 2035

ARVOVESI (A76240) Elinvoimaa Kainuun järviltä Perämeren rannikolle – Oulujoen vesistöalueen vesistövisio 2035

RAHOITTAJA: Euroopan aluekehitysrahasto päärahoittajana

PAINOPAIKKA: Monisto Oy, Oulu

TAITTO JA ULKOASU: Leamaija Works Oy

TEEMASIVUJEN TAUSTAKUVAT: Seppo Hellsten, Mika Marttunen, Annika Vilmi ja Jarno Turunen

ISBN: 978-952-11-5574-1 (PDF), 978-952-11-5575-8 (nid.)

ISSN 1796-1726 (verkkoj.), 1796-1718 (pain.)

Sisällys

Vesistövisio on kuvaus vesistöalueen tavoiteltavasta tulevaisuudesta	4
Neuvottelukunta vesistövision takana	8
Viisi teemaa, monta päämäärää	10
Vesi on valuma-alueen peili	12
Elinvoimaiset kalakannat ja kestävä kalastus	16
Houkuttelevia luontokohteita, virkistystä ja hyvinvointia kaikille	20
Vesivoimaa ja vesienhallintaa kestävästi	22
Kestävät yhdyskunnat ja elinvoimaiset elinkeinot tuovat vetovoimaa	24
Miten työ jatkuu?	26

Vesistövisio on kuvaus vesistöalueen tavoiteltavasta tulevaisuudesta

Oulujoen laaja vesistöalue ulottuu itärajalta Kuhmon ja Suomussalmen vaaramaisemista Oulujoen suistoon Perämeren rannikolle. Vesistön neljä eri osaa – Oulujoki, Oulujärvi sekä Sotkamon ja Hyrynsalmen reitit – muodostavat ikaikaisen reittivesistön ja kulkuväylän, jota pitkin ovat liikkuneet ihmiset, vaelluskalat, tervaveneet ja kulttuuri.

Tänä päivänä Oulujoki on tehokkaasti vesivoimatalouteen valjastettu joki. Myös Sotkamon ja Hyrynsalmen reitin pääuomat, Kajaaninjoki, Ontojoki ja Emäjoki, ovat padottuja. Vesistöalueella on yhteensä 18 vesivoimalaitosta, joiden merkitys Suomen sähköjärjestelmässä on suuri.

JOKIEN VALJASTAMISEN VUOKSI vaelluskalojen liikkuminen ja lisääntyminen vesireiteillä on estynyt. Oulujoen vesistön alkuperäiset lohi- ja meritaimenkannat ovat kuolleet sukupuuttoon ja nykyisten kantojen olemassaolo on istutusten varassa. Vesistön suurista järvistä ainoastaan Kuhmossa sijaitsevat Kellojärvi, Lammasjärvi ja Lentua, yläpuolisine järvi-altaineen, eivät ole vedenkorkeuden säännöstelyn piirissä.

TOISAALTA ALUEELTA LÖYTYY lukemattomia luontohelmiä: Kainuun virtavesissä elää alkuperäisiä taimenkantoja ja Hyrynsalmen reitin kirkkaimmissa puroissa salaperäisiä jokihelmisimpukoita eli raakkuja. Alueen asukkaille ja matkailijoille vesistöt tarjoavat maisemia, joiden äärellä rauhoittua ja nauttia.

” **Kalastus, melominen, uinti ja luonnossa liikkuminen tuovat elämyksiä ja hyvinvointia.**

” **Elinvoimaa, virtaa ja virkistystä Kainuun latvavesiltä Oulujoen suistoon**

OULUJOEN VESISTÖALUEEN VEDET päätyvät lopulta Itämereen. Vesistöalueella tapahtuva ihmistoiminta ja maankäyttö vaikuttavat siihen kuormitukseen, joka purkautuu Oulujoen suistossa Perämereen. Metsänhakkuiden kasvu, kunnostusojitukset ja ilmastonmuutos lisäävät vesistökuormitusta. Tarvitaan valuma-alue- ja vesistökuunnostuksia sekä muita toimia, joilla vesistökuormitusta ja vesien tilan heikkenemistä voidaan estää.

KAINUUN ELY-KESKUS TEKI vuosina 2019–2020 esiselvityksen, jossa karotettiin sidosryhmien ja kansalaisten näkemyksiä vesistön käytöstä ja tulevaisuudesta. Koettiin, että yhteiselle vesistövisiolle on tarve.

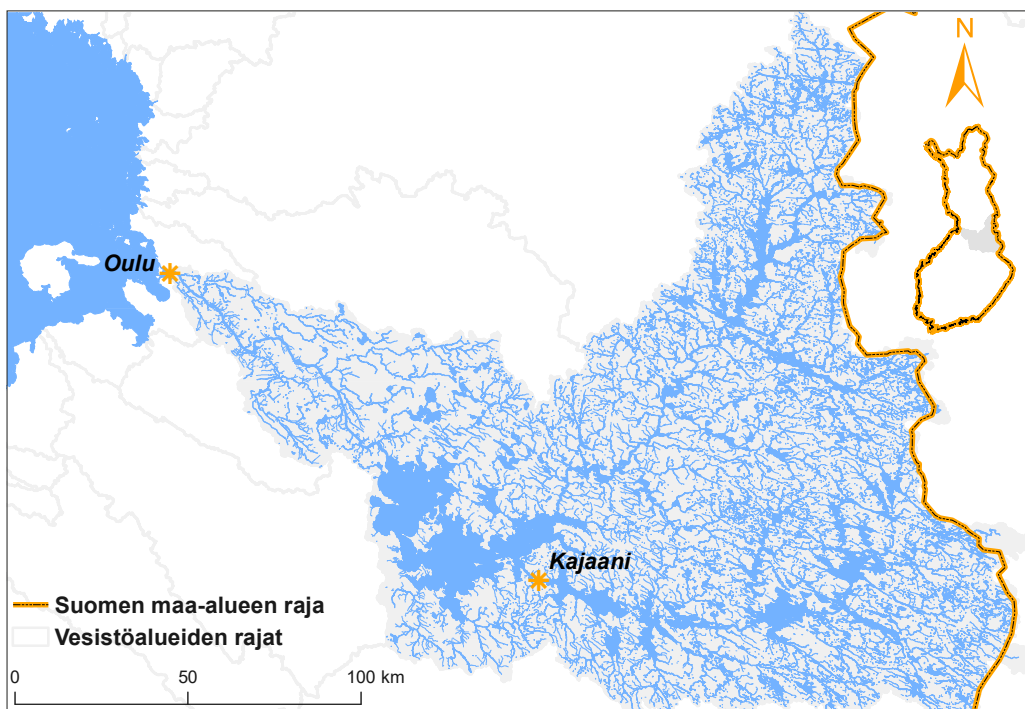
RAAMIT VESISTÖVISIOLLE LÖYTYVÄT teemoista, jotka ovat globaalisti ajankohtaisia. Vesistövision tulee olla ekologisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti kestävällä perustalla. Ilmastonmuutoksen hillitsemisen ja siihen sopeutumisen sekä luontokadon pysäyttämisen on oltava sisäänkirjotettuja visioon.

VESIEN KESTÄVÄ KÄYTTÖ, hule- ja valumavesien hallinta ja vesiluonnon tila ovat vesistövision keskiössä. Myös energiaomavaraisuus, huoltovarmuus sekä alueen elinkeinojen kannattavuus ja kuntien elinvoimaisuus ovat vision tärkeitä teemoja.

TAVOITTEET OVAT OSIN ristiriitaisia ja niiden yhteensovittaminen on haastavaa. Vesistövision laatiminen käynnistyi vuonna 2020 ARVOVESI-hankkeessa (Elinvoimaa Kainuun järviltä

Perämeren rannikolle – Oulujoen vesistöalueen vesistövisio 2035). Hankkeen toteuttajia olivat Oulun yliopisto, Suomen ympäristökeskus ja Luonnonvarakeskus. Rahoitus hankkeelle tuli EU:n aluekehitysrahastosta sekä alueen kunnilta ja yrityksiltä.

” **Visio on elävä ja muuttuva kuva tulevaisuudesta, jota voi ja tulee tarkistaa vuosien kuluessa ja olosuhteiden muuttuessa.**

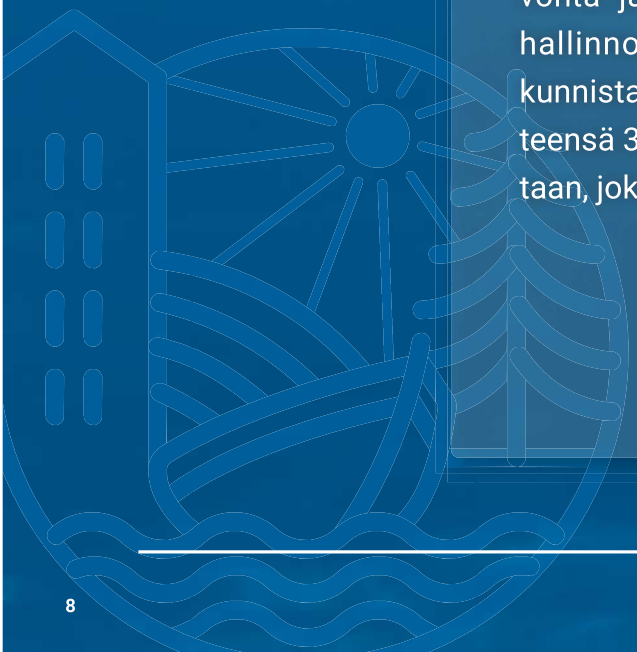
Kuva 1. Oulujoen vesistöalue. Aineistot: Syke, ESRI/MML.

Kuva 2. Sotkakosken vanhan uoman pohjapato Utajärvellä. Kuva Seppo Hellsten.

Neuvottelukunta vesistövision takana

Vesistövision muodostamista varten koottiin neuvottelukunta, johon kutsuttiin osallistujia vesistöalueen neuvonta- ja edunvalvontajärjestöistä, aluehallinnosta, tutkimusorganisaatioista, kunnista, yrityksistä ja yhdistyksistä. Yhteensä 35 tahoja osallistui neuvottelukuntaan, joka kokoontui kahdeksan kertaa.

ARVOVESI-hankkeessa tehtiin tutkimuksia ja selvityksiä vesien tilasta (Suomen ympäristökeskus), kalastosta (Luonnonvarakeskus) ja vesivoimatuotannosta (Oulun yliopisto).

VIIDESSÄ ALATYÖRYHMÄSSÄ SYVENNYTTIIN vesistöalueen erityiskysymyksiin ja koottiin sidosryhmien edustajien näkemyksiä. Alatyöryhmät keskittyivät vesien tilaan ja maankäyttöön, vaelluskaloihin ja järvikalakan-toihin, luontomatkailuun ja vesistöjen virkistyskäyttöön, elinkeinoin ja järvien säännöstelyyn ja vesivoimaan.

KAIKKI HANKKEESSA KOOTTU tieto loi yhteistä tietopohjaa neuvottelukunnalle. Lisäksi järjestettiin lukuisia kaikille avoimia webinaareja ja asiantuntijaluentoja. Neljällä päiväretkellä neuvottelukunta tutustui vesistöalueen vesistöihin ja vesiluontoon sekä vesivoimatuotantoon.

ALUEEN ASUKKAILTA JA muilta vesistöistä kiinnostuneilta kerättiin tietoa arvokkaista ja kunnostusta vaativista vesistökohteista karttapohjaisella kyselyllä.

” **Hankkeessa tehdyt selvitykset ja raportit ovat luettavissa verkkosivuilla www.oulujokivisio.com**

Kuva 3. Tolosenjoella on kunnostettu uittoperattua koskea takaisin luonnontilaan. Kuva Satu Räsänen.

Viisi teemaa, monta päämäärää

Visiotyössä tunnistettiin viisi tärkeää osa-aluetta, joista vesistövisio muodostui:

1. vesien tila ja luonnon monimuotoisuus
2. kalakannat ja kalastus
3. virkistyskäyttö ja luontomatkailu
4. vesivoima ja ilmastotavoitteet
5. yhdyskunnat, elinkeinot ja vetovoima.

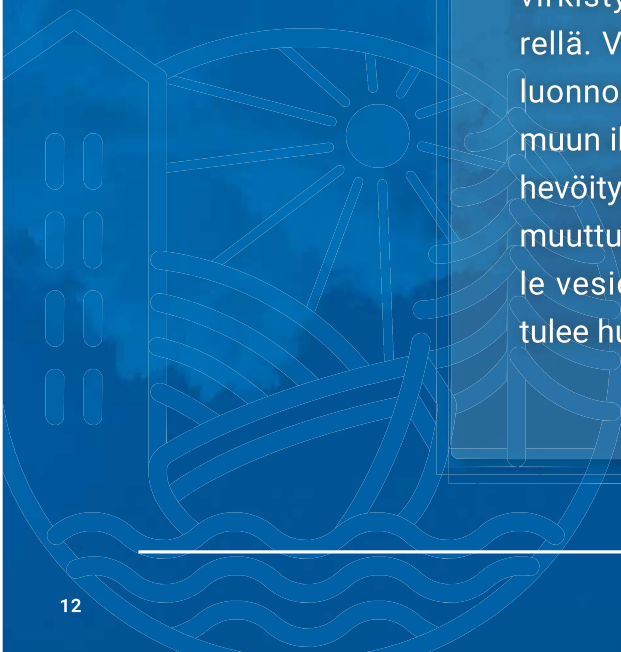
JOKAISELLE OSA-ALUEELLE MUODOSTETTIIN kolmesta viiteen päämäärää ja toimenpide-ehdotukset niiden saavuttamiseksi.

Kuva 4. Vesistövision teemat ja päämäärät.

Vesi on valuma- alueen peili

Huoli vesien tilasta koskettaa kaikkia, ja jokainen meistä haluaa, että veden laatu on erinomainen. Haluamme virkistyä puhtaiden luonnonvesien äärellä. Veden laatu määrittää myös vesiluonnon monimuotoisuutta: ojitusten ja muun ihmistoiminnan tummentamat, rehevöityneet, happamoituneet tai muuten muuttuneet vedet eivät kelpaa vaatelialle vesieliöille. Kaikessa maankäytössä tulee huolehtia vesiensuojelusta.

Visio 2035

- **VUONNA 2035** kaikkien Oulujoen vesistön vesimuodostumien ekologinen tila on vähintään hyvä tai hyvä saavutettavissa oleva tila. Vesistöt, jotka ovat nyt erinomaisessa tilassa, ovat sitä edelleen. Vesien tummuminen on pysähtynyt, rehevöityminen on saatu kuriin ja sinilevien massaesiintymät ovat laskussa.
- **VESILUONNON MONIMUOTOISUUS** otetaan huomioon maankäytön suunnittelussa, kaavoituksessa ja teollisuuden sijainninhjauksessa. Tärkeiden rantaluontotyyppien, kuten tulvametsien, metsäluhtien ja rantaniittyjen tilaa ja monimuotoisuutta on parannettu. Raakkukannat ovat vahvistuneet Hyrynsalmen reitillä. Haitallisten vieraslajien leviäminen on pysäytetty ja niiden esiintymiä on poistettu.
- **ILMASTONMUUTOS AIHEUTTAA** väistämättä hydrologisia muutoksia, mutta niihin on varauduttu ja niiden vaikutuksia on lievennetty. Säänöstelemättömissä vesistöissä tulvimisen edellytykset ovat säilyneet ennallaan tai parantuneet, sillä tulva on monella tapaa luonnolle hyödyllinen ilmiö. Vesistöihin päätyy aiempaa vähemmän haitta-aineita, ja niiden aiheuttamiin riskeihin on varauduttu.

Kuva 5. Metsähallituksen Eero Moilanen kiikaroi raakkuja kunnostetulla Mutaojalla Paltamossa. Kuva Jukka Jormola.

Toimia

- **MUHOSJOELLA, SANGINJOELLA JA POIKAJOELLA** tehdään mittavia valuma-aluekunnostuksia, jotka parantavat veden laatua pysyvästi. Virtavesikunnostuksilla palautetaan kalojen ja muiden vesieliöiden elinympäristöjä.
- **TURVEPELLOILLA JA SUOMETSISSÄ** otetaan käyttöön uusimpaan tutkituun tietoon perustuvia suosituksia ja käytäntöjä, jotka vähentävät huumuksen, kiintoaineen ja ravinteiden kulkeutumista vesiin sekä kasvihuonekaasupäästöjä. Niitä ovat muun muassa aiempaa matalammat ojat, tuhkalannoitus, jatkuvapeitteinen metsänkasvatus sekä heikosti puuta tuottavien kohteiden ennallistaminen.
- **TURVETUOTANNOSTA POISTUVIEN** alueiden vesiensuojelusta huolehditaan, kun alue siirtyy jälkikäyttöön. Pilottihankkeissa arvioidaan alueelle parhaiten soveltuvia jälkikäyttömuotoja, kuten kosteikon perustamista, tuuli- ja aurinkovoimaa tai metsitystä niin, että huomioidaan vesiensuojelun lisäksi myös ilmastotavoitteet, luonnon monimuotoisuus sekä virkistyskäyttö ja tulvasuojelu.
- **OULUJÄRVEN AVOIMIEN** rantaluontotyyppien monimuotoisuutta parannetaan luonnonhoitotoimilla, kuten niitolla ja laidunnuksella, muun muassa Koutaniemellä, Paltaniemellä ja Manamansalossa.

Kuva 6. Veden laatu heijastaa valuma-alueen tilaa.
Kuva Mika Marttunen.

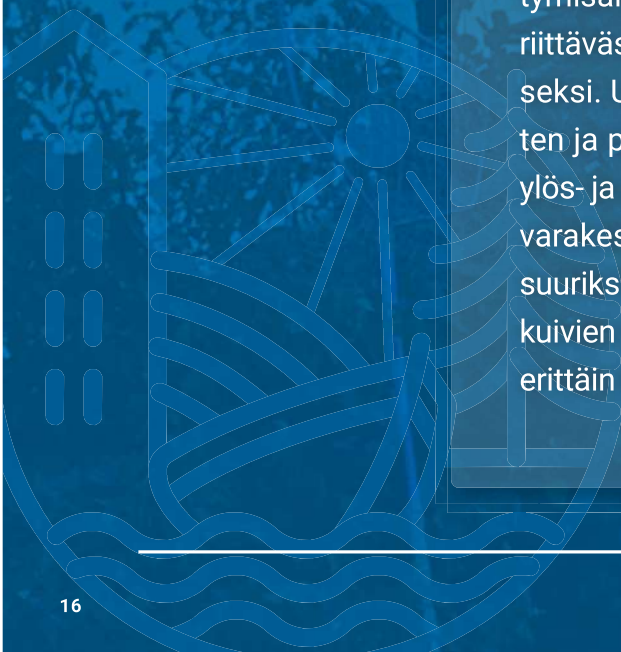

*Kuva 7. Säätöjärven Ontojärven rannat ovat alttiita eroosiolle.
Kuva Seppo Hellsten.*

Elinvoimaiset kalakannat ja kestävä kalastus

Vaelluskalojen tila Oulujoen voimakkaasti rakennetuissa vesistöissä on vesistövision teemoista haastavin. Lisääntymisalueita ei Oulujoen pääuomassa ole riittävästi luontaisen elinkierron ylläpitämiseksi. Useiden peräkkäisten voimalaitosten ja patoaltaiden vuoksi vaelluskalojen ylös- ja alasvaellustappiot voivat Luonnonvarakeskuksen arvioiden mukaan nousta suuriksi. Voimalaitosten ohitusratkaisut ja kuivien uomien kunnostaminen ovat myös erittäin kalliita toimenpiteitä.

LUONNONSUOJELU- JA VAELLUSKALAJÄRJESTÖJEN sekä vesivoimayhtiöiden näkemykset pysyvät koko hankkeen ajan niin kaukana toisistaan, ettei yhteistä tahtotilaa syntynyt. Hyrynsalmen reitillä järvitaimenen luontaista lisääntymiskiertoa on kuitenkin mahdollista vahvistaa. Järvikalojen kohdalla yhteinen näkemys sen sijaan löytyi.

HYVINVOIVAT KALAKANNAT, KESTÄVÄ KALASTUS ja tarkoituksenmukaiset istutukset ovat yhteinen päämäärä. Kotimaisen järvikalan edistäminen suomalaisten ruokavaliossa nähtiin kestäväksi ja ekologiseksi tavoitteeksi, joka tukee myös alueen elinkeinoelämää ja huoltovarmuutta.

Valoisampia näkymiä vaelluskaloille

Visio 2035

- **LOHI, MERITAIMEN**, vaellussiika ja nahkiainen lisääntyvät luontaisesti Oulujoen alaosalla jokisuusta Montan voimalaitokselle saakka sekä myös alueen sivujoissa. Kalakantoja tuetaan istutuksilla ja ylisiirroilla, jotka on mitoitettu ja kohdennettu tutkimustiedon perusteella.
- **JÄRVITAIMENEN LUONTAINEN** elinkierto Oulujärveen laskevissa joissa sekä Hyrynsalmen ja Sotkamon reiteillä toimii istutuksin tuettuna, ja sen kannat ovat nykyistä elinvoimaisempia ja geneettisesti monimuotoisempia. Muiden virtavesikalojen kannat ovat vahvistuneet.
- **ISTUTUKSILLA MAHDOLLISTETAAN** vaelluskalojen säädelty kalastus koko Oulujoen vesistöalueella.

*Kuva 8. Järvitaimenen luontaista elinkiertoa halutaan vahvistaa.
Kuva Pekka Hyvärinen.*

Toimia

- **OULUN MERIKOSKEN** alueella on mahdollisia lisääntymisalueita niin lohelle, meritaimenelle kuin siiallekin. Keskeisimpänä skenaariona nähdään Merikosken ohijuoksutusuoiman pysyvä vesittäminen koskeksi ja vaelluskalojen lisääntymisalueeksi. Muita toimenpide-ehdotuksia ovat Hupisaarten purojen kehittäminen ja suunnitelma ohitusuomasta säännöstelypadon yläpuolelle, sekä nykyisten Merikosken alueen pohjapatojen vaellusesteellisyyden poisto.
- **MUHOKSELLA MONTAN** voimalaitoksen yhteydessä sijaitsevan ylisiirtolaitteen toimintaa parannetaan, emokalojen ylisiirtoa Utos- ja Kutujoelle jatketaan sekä käynnistetään vaelluspoikasten siirto patojen ohi.
- **MUHOS- JA POIKAJOKIEN** elinympäristö- ja valuma-aluekunnostuksilla luodaan uusia lisääntymisalueita vaelluskaloille.
- **PALTAMOSSA LEPPIKOSKEN** voimalaitoksella sijaitsevan kalasydänlaitteiston toimintaa seurataan ja kehitetään. Seitenoikean voimalaitokselle Hyrynsalmelle rakennetaan vaellusratkaisu, joka mahdollistaa järvitaimenten ylös- ja alasvaelluksen Leppikosken yläpuolisella jokialueella.
- **KÄYTÖSTÄ POISTUNEITA** patoja ja muita tarpeettomia vaellusesteitä puretaan tai muutetaan esteettömäksi. Suomussalmella sijaitsevan Ämmän voimalaitoksen vanhan uoman eli Jalonuoman kunnostamisesta ja ympäristövirtaamasta tehdään selvitys, jonka pohjalta päätetään jatkotoimenpiteistä.
- **JÄRVITAIMENEN TOIMIVAN** luonnonkierron synnyttämiseksi kalastusta tulee säädellä nykyistä tiukemmin järviolueella. Myös lohen ja meritaimenen kalastusta Oulujoessa säädellään nykyistä tiukemmin siinä vaiheessa, kun alueella on edellytyksiä vaelluskalojen luontaiselle elinkierrolle.

Elinvoimaisia kalakantoja kalastetaan kestävästi

Visio 2035

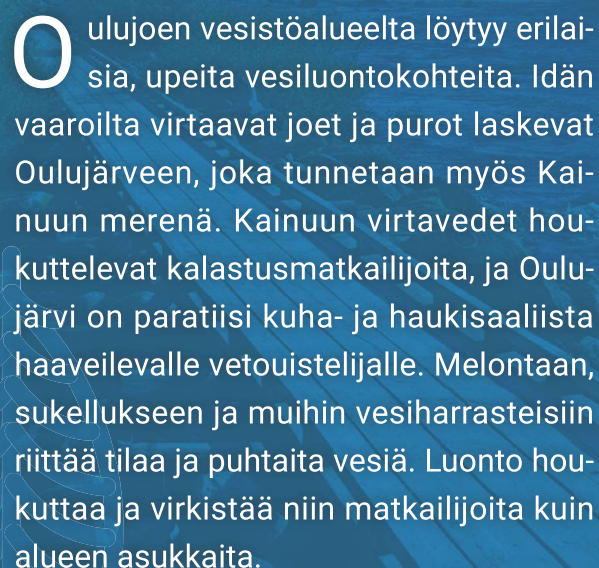
- **KALAVAROJEN HOIDOSSA** huomioidaan kestävä kalastus ja luonnon monimuotoisuus. Tavoitteena on kalakantojen luontainen elinkierto ja alkuperäisten kalakantojen ja -lajien käyttö istutuksissa. Kalastusta ohjataan ja kohdennetaan tutkimusperusteisesti.
- **ERITYISESTI PIENEMPIEN** järvien kalakantojen hyödyntämistä voidaan vielä tehostaa. Suurilla järvilla säilytetään tasapaino eri kalastajaryhmien kesken. Lähellä kalastetun tai tuotetun kalan arvostus on kasvanut kuluttajien keskuudessa ja lähikalaa suositaan myös julkisissa ruokahankinnoissa.
- **ELINVOIMAISET KALAKANNAT** ovat myös alueen vetovoimatekijä: vapaa-ajan kalastuksen mahdollisuuksia ja kohteita kehitetään asukkaita ja matkailijoita varten. Kaupallinen kalastus, vesiviljely sekä niihin nojaava elintarviketeollisuus ovat elinvoimaisia ja hyväksytyjä elinkeinoja. Koulutusta kehitetään kalastuksen ja vesienhoidon aloilla.

Kuva 9. Oulujärven särkikalaja hyödynnetään jo kaupallisesti. Pasureita. Kuva Jarno Turunen.

Houkuttelevia luontokohteita, virkistystä ja hyvinvointia kaikille

Oulujoen vesistöalueelta löytyy erilaisia, upeita vesiluontokohteita. Idän vaaroilta virtaavat joet ja purot laskevat Oulujärveen, joka tunnetaan myös Kainuun merenä. Kainuun virtavedet houkuttelevat kalastusmatkailijoita, ja Oulujärvi on paratiisi kuha- ja haukisaallista haaveilevalle vetouistelijalle. Melontaan, sukellukseen ja muihin vesiharrasteisiin riittää tilaa ja puhtaita vesiä. Luonto houkuttaa ja virkistää niin matkailijoita kuin alueen asukkaita.

Visio 2035

- **VESISTÖALUE TUNNETAAN** rauhaisista ja ruuhkattomista luonto- ja kalastusmatkailukohteistaan, joiden palvelutarjonta on monipuolista ja ympärivuotista. Alueen kulttuuriperintöä, tarinoita ja ruokakulttuuria on kekseliäästi yhdistetty kiinnostaviin aktiviteetteihin ja elämyksellisiin luontokohteisiin.
- **VIRTUAALISIA KEINOJA** käytetään tarjoamaan lisätietoa kohteista. Kohteet ja palvelut löytyvät keskitetysti verkosta ja tuotteiden ostaminen yksittäin tai erilaisiksi kokonaisuuksiksi paketoituina on helppoa. Esitteellisyys on huomioitu useissa kohteissa.
- **KALASTUSMATKAILUA ON** kehitetty erityisesti valtioneuvoilla. Blue care -palveluja eli vesiympäristössä toteutettuja, hyvinvointia lisääviä palveluja on onnistuneesti tuotettu kalastus- ja luontomatkailussa.
- **MATKAILUN KEHITYS** on parantanut myös paikallisten asukkaiden virkistysmahdollisuuksia, mikä lisää kuntien veto- ja pitovoimaa. Kouluilla, päiväkodeilla ja perheillä on hyvät mahdollisuudet virkistyä ja oppia lähiluontokohteissa, joita on kehitetty ympäristökasvatuksen tarpeisiin.

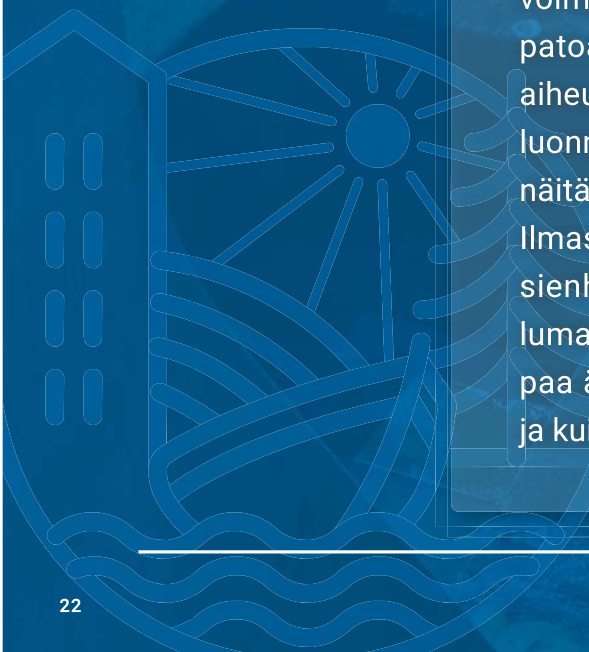
Toimia

- **KOOTAAN VESISTÖMATKAILUN** toimijat yhteen matkailuhankkeessa ja viestitään yrittäjille Blue care -toiminnasta. Järjestetään työpajoja markkinoinnin ja tuotteistamisen sekä digitalisaation mahdollisuuksista.
- **KUNTALAISIA AKTIVOIDAAN** luonnonhoitotöihin vesistöjen parantamiseksi lähiluontokohteissa. Mahdollisuuksia osallistua virkistyskohteiden suunnitteluun ja vesistökuunnostuksiin lisätään erilaisten vesitoimintapäivien ja vesistöiltamien avulla.

Vesivoimaa ja vesienhallintaa kestävästi

Vesivoimalla on suuri rooli maamme energijärjestelmässä. Tuuli-voiman kasvattaessa merkitystään vesivoimaa tarvitaan säätövoimana. Jokien patoamisesta ja vesien säännöstelystä aiheutuu kuitenkin haittaa vesi- ja ranta- luonnolle sekä paikallisille asukkaille, ja näitä haittoja on pyrittävä vähentämään. Ilmastonmuutos tuo uusia haasteita vesienhallintaan niin taajamissa kuin valuma-alueillakin. On varauduttava aiempaa äärevämpiin rankkasateisiin, tulviin ja kuivuusjaksoihin.

Visio 2035

- **LYHYTAIKAISSÄÄNNÖSTELYN AIHEUTTAMIA** haittoja asumisviihtyvyydelle ja vesistön virkistyskäytölle on vähennetty kuntalaisia ja mökkiläisiä kuullen.
- **SÄÄNNÖSTELYN HAITTOJA** lintujen pesimisympäristöihin on vähennetty.
- **LUONTOPOHJAISIA RATKAISUJA** on otettu laajalti käyttöön hule- ja valumavesien hallinnassa ja kuivuusjaksoihin on varauduttu.

Toimia

- **SÄÄNNÖSTELLYISSÄ JÄRVISSÄ** pyritään nostamaan ”kevätkuoppaa” eli talvisten juoksutusten jälkeistä matalaa vedenpintaa muun muassa hydrologisia havaintoja ja tulovirtaamannusteita parantamalla.
- **OULUJÄRVELLÄ KUNNOSTETAAN** umpeen kasvavia rantoja vesi- ja rantalintujen ruokailu- ja pesimäympäristöjen parantamiseksi. Järvelle rakennetaan myös keinosaaaria ja olemassa olevia pesimäkarikoita kohotetaan, jotta säännöstelyn haittoja lintujen pesinnälle voidaan vähentää.
- **LUONTOPOHJAISIA RATKAISUJA** kuten viherkattoja ja hulevesikosteikkoja otetaan käyttöön, jotta esimerkiksi rankkasateiden aiheuttamia taajamatulvia voidaan hillitä. Säännöstelemättömissä vesistöissä luonnollinen kevättulva puhdistaa vettä ja rantaa, ja tulvat estävät myös rantojen umpeenkasvua.
- **OJITETTUJA TURVEMAITA**, metsiä ja soita sekä turvetuotannosta poistuvia alueita käytetään vedenpidätyksessä ja samalla valumavesiä suodattavina ja puhdistavina pintavalutuskenttinä.

Kestävät yhdyskunnat ja elinvoimaiset elinkeinot tuovat vetovoimaa

Hyvinvoivat vesistöt tukevat alueen vireää elinkeinoelämää. Kaikessa maankäytössä ja elinkeinotoiminnassa tulee tähdätä siihen, että toiminta kuormittaa vesistöjä mahdollisimman vähän. Vesistökuunnostuksia tehdään yhteistyössä viranomaisten, järjestöjen, yritysten ja kansalaisten kanssa. Vesivastuullisuuteen sitoutuminen on yrityksille oiva mahdollisuus tarkastella ja pienentää vesijalanjälkeään.

Visio 2035

- **OULUJOEN VEDENLAATU** täyttää raakavedenoton laatukriteerit. Valuma-aluekunnostuksilla on saatu parannettua Oulujoen alaosan vedenlaatua.
- **KEMIKAALIEN KÄYTTÖ** veden puhdistuksessa on vähentynyt ja vedenoton varajärjestelmä on toimiva. Vedenotossa on varauduttu kriisitilanteisiin ja poikkeuksellisiin sääolosuhteisiin. Erillisviemärointiä on laajennettu.
- **MAAVILJELYN JA METSÄTALOUDEN** vesistö- ja ilmastokuormitus on kääntynyt laskuun.
- **VESISTÖALUEEN KAIVOSTOIMINTA** on vastuullista ja sosiaalisesti hyväksyttyä. Kaivosten ympäristövaikutuksiin liittyvää tutkimustietoa on otettu käyttöön, ja kaivostoiminnan vaikutus vesien tilaan on vähentynyt.

Toimia

- **MAA- JA METSÄTALOUESSA** otetaan käyttöön tutkimukseen perustuvia menetelmiä, joilla voidaan merkittävästi vähentää ilmastoto- ja vesistökuormitusta ja jotka hyödyttävät myös vesiluonnon monimuotoisuutta.
- **LAADITAAN OHJEMATERIAALEJA** vesien tilan ja ilmaston kannalta hyviä toimintatavoista maankäytössä. Järjestetään koulutustilaisuuksia muun muassa metsäalan ammattilaisille ja metsänomistajille.
- **ALUEEN YRITYKSET** rakentavat brändiään Oulujoen vesistön tilan parantamisen avulla esimerkiksi toimimalla yrityskummeina tai osallistumalla tai sponsoroimalla vesistökuunnostuksia.
- **YRITYKSILLE ESITELLÄÄN** mahdollisuutta tehdä vapaaehtoinen vesivastuusitoumus.
- **ALUEEN KUNNISSA** tehdään vesiriskianalyysit ja vesiriskiprofiilit.

Miten työ jatkuu?

Kaiken kaikkiaan vesistövisiossa on esitetty yli 60 toimenpidettä. Neuvottelukunnassa päädyttiin lähtemään liikkeelle tärkeimmistä toimenpiteistä sekä niistä, joille on jo olemassa vastuutaho.

VIRANOMAISTEN, KUNTIEN, YRITYSTEN ja muiden sidosryhmien yhteinen neuvottelukunta jatkaa työskentelyä vesistövision päämäärien saavuttamiseksi. Tavoitteena on Oulujoki-sopimus, jossa kunnat, yritykset ja muut toimijat sitoutuvat rahoittamaan koordinaattoria, joka suunnittelee, hakee rahoitusta ja laittaa liikkeelle vesistövision mukaisia hankkeita.

” **Tule mukaan
pitämään huolta
vesistämme!**

YRITTÄJÄ, KUNTALAINEN, VIRANHALTIJA, maanomistaja, mökkiläinen – ota osaa hankkeisiin, osallistu vesistö- ja valuma-aluekunnostuksiin tai tee vesivasutusitumus. Kaikkien panosta tarvitaan vesien ja vesiluonnon hyväksi.

Kuva 10. Aurinko ja Oulujoki laskevat Perämereen. Kuva Annika Vilmi.

Yhteistyössä

Oulujoen vesistöalueen vesistövisio
www.oulujoenvisio.com